

CLARIN-NL project Dutch Ships and Sailors koppelt en verrijkt

Duik in de maritieme data

Het Nederlandse maritieme verleden is nauwkeurig gedocumenteerd. Het CLARIN-NL project Dutch Ships and Sailors (DSS) zorgt voor extra verbinding.

V. de Boer, M. van Rossum, J. Leinenga en R. Hoekstra

In de 18e en 19e eeuw speelde een groot gedeelte van het Nederlandse economische, sociale en culturele leven zich op en rond het water af. Het belang van de maritieme sector resulteerde in vrij nauwkeurige administraties van overheden en bedrijven, en in sterke aandacht voor nieuwsberichten over de scheepvaart in kranten.

Met name de overgeleverde administraties van aanmonsteringen en scheepvaart zijn de afgelopen jaren een waardevolle bron geweest voor maritiem historici.

Netwerk van bronnen

Tot op heden zijn deze datasets helaas nog vaak van elkaar gescheiden gebleven, ondanks het gegeven dat veel van de data verwijzen naar dezelfde steden, schepen en vaak

Schepen in de haven bij kalm weer van Jan Claesz. Rietschoof, 1675-1719. Links aan de kade ligt een jacht met een figuur van Mercurius en het embleem van de VOC op de spiegel.

bron <http://hdl.handle.net/10934/rm0001.collect.5249>

zelfs mensen. Het CLARIN-NL project Dutch Ships and Sailors (DSS) gebruikt nieuwe, semantische webstandaarden om verschillende maritieme datasets te delen als Linked Data. Hierbij hebben enti-

teiten als schepen, personen en plaatsen elk een eigen URI (uniform resource identifier). Wie met een applicatie of webbrowser naar zo'n URI toegaat, krijgt alle informatie over het object, inclusief links naar

interne en externe bronnen. Zo ontstaat er een netwerk van gerelateerde bronnen. Met Linked Data zijn verschillende datasets volgens hun eigen datamodel online te publiceren en via links met elkaar te integreren.

Met behulp van de web-querytaal SPARQL zijn alle datasets tegelijkertijd te bevragen.

Nieuwe inzichten

In DSS zijn vier datasets als Linked Data gekoppeld en online beschikbaar gesteld: de Monsterrollen Noordelijke Nederlanden, de Generale Zeemonsterrollen van de VOC, de VOC Opvarenden en de Dutch Asiatic Shipping datasets. Bovendien zijn links aangebracht naar externe bronnen, waaronder geografische informatie en links naar berichten in Delpher, de historische krantendatabase van de Koninklijke Bibliotheek. Deze koppelingen kunnen leiden tot nieuwe inzichten en wegen van onderzoek. Zo is het nu bijvoorbeeld mogelijk om vragen te stellen die expliciet gebruik maken van interne en externe links binnen het netwerk, zoals "Welke schepen hadden bemanningsleden geboren in de provincie Groningen?" of "Welke KB-krantenartikelen zijn er over schoeners die naar Riga voeren?"

In de DSS-infrastructuur zijn in eerste instantie vier datasets opgenomen. De site geeft links naar andere relevante datasets met Nederlandse maritiem-historische gegevens.

<http://dutchshipsandsailors.nl/data>

Onderzoeker Tobias Stark, Universiteit Utrecht, over GENSI:

Nieuwe survey tool visualiseert netwerken

Online vragenlijsten over sociale netwerken zijn vaak vervelend om in te vullen. Samen met Jon Krosnick, Stanford University, bedacht Tobias Stark, onderzoeker bij Universiteit Utrecht, er een nieuwe applicatie voor: GENSI.

Marika de Bruijne

Om het sociale netwerk van iemand in kaart te brengen, vragen onderzoekers doorgaans eerst naar de vrienden en kennissen van de respondent, en stellen ze vervolgens een reeks vragen over deze personen.

"Dit is vaak saai om in te vullen omdat dezelfde vragen steeds terugkomen. Al helemaal in online vragenlijsten," vertelt Stark. "De traditionele manier om ego-gecentreerde netwerken te meten, werkt prima in face-to-face interviews. De interviewer kan je immers motiveren om door te gaan. Deze motivatie ontbreekt in online vragenlijsten. Meerdere studies hebben aangetoond dat de motivatie van respondenten in dergelijke onderzoeken omlaag gaat en dat de datakwaliteit slechter is dan in face-to-face onderzoek."

Hoe hecht is uw relatie met onderstaande mensen?
Trek het balletje met de naam van elke persoon in het vakje dat aangeeft hoe hecht uw relatie is.

Jasper

IK

Anouk

Sanne

Heel erg hecht

Vrij hecht

Jan

Enige mate hecht

Bart

Niet erg hecht

Helemaal niet hecht

Een drag-and-drop vraag. Antwoorden worden gegeven door de balletjes in antwoordvakken te plaatsen.

credits Tobias Stark

Om dat te verhelpen, heeft Stark een online applicatie ontwikkeld gebaseerd op een instinctieve interactie met de respondent: GENSI. GENSI staat voor Graphical Ego-centered Network Survey Interface.

Netwerkcontacten

"Deze tool visualiseert een sociaal netwerk. De respondent ziet balletjes met de namen van zijn netwerkcontacten en beantwoordt vragen door op de balletjes te klikken of door de balletjes met verslepen te

sorteren. Op deze manier kan dezelfde vraag voor alle netwerkcontacten in één keer worden beantwoord. Bovendien schijnt het omgaan met de balletjes erg intuïtief te zijn voor deelnemers. Dit maakt het beantwoorden minder saai."

Significant positief effect

Tot nu toe is de nieuwe onderzoeksmethode in twee studies gebruikt. "De eerste studie was een evaluatiestudie met een *convenience sample* om de nieuwe en traditionele vra-

genlijst te vergelijken. Daaruit bleek dat de tool een significant positief effect heeft op de motivatie van de respondenten," vertelt Stark. "In de tweede studie wilden we zien of we de tool kunnen gebruiken bij een grote, representatieve steekproef. Ook dit is geslaagd en honderden deelnemers van het LISS panel hebben een vragenlijst met de tool ingevuld." Binnenkort start hij een evaluatiestudie onder basisschoolleerlingen. Het is vaak moeilijk om de vriendschappen buiten de klas in

kaart te brengen en Stark wil testen of dat met de nieuwe methode beter lukt. Nadat de evaluatiestudie van Stark in een wetenschappelijk tijdschrift is verschenen, wil hij de tool voor iedereen beschikbaar stellen. "Maar ook nu al staan we open voor samenwerking met andere onderzoekers die de tool graag willen gebruiken," vertelt Stark. "Met name zouden we graag nog meer evaluatiestudies in verschillende contexten uitvoeren."

T.H.Stark@uu.nl